

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/33/2020
Identifikačné číslo spisu: 7110208343
Dátum vydania rozhodnutia: 29.04.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Oľga Trnková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7110208343.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Ing. L. P., bývajúceho XXXX XXO. H., zastúpeného JUDr. Darinou Solárovou, advokátkou v Košiciach, Škultétyho 3, IČO: 31 943 683, proti žalovanému Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné námestie 13, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Rožňava pod sp.zn. 8 C 119/2010, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 25. septembra 2019 sp.zn. 9 Co 54/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1/ Okresný súd Rožňava rozsudkom z 15. novembra 2018 č.k. 8 C 119/2010-448 žalobu, ktorou sa žalobca domáhal voči žalovanému (pôvodne) zaplattenia náhrady škody vo výške 328 888,62 € s príslušenstvom podľa zákona č. 58/1969 Zb. a pozostávajúcej z ušlého nájmu za spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnosti, ktorá bola predmetom konania vo veci o vydanie nehnuteľnosti a z náhrady finančného úveru, resp. úrokov z úveru, ktorý žalobca použil na rekonštrukciu svojho rodinného domu, zamietol. V odôvodnení poukázal na doterajší priebeh konania, na dôvody svojho prvého rozhodnutia vo veci, v ktorom dospel k záveru o nedôvodnosti žaloby, proti ktorému podal žalobca odvolanie a ktoré odvolací súd zrušil, pričom podrobne rozviedol dôvody zrušenia, keď mu odvolací súd uložil povinnosť doplniť dokazovanie pre náležité zistenie skutkového stavu, prípadne vykonať aj ďalšie dokazovanie navrhnuté stranami alebo v potrebnom rozsahu tak, aby si zabezpečil dostatočný skutkový podklad pre rozhodnutie o nároku žalobcu. Riadiť sa pritom mal právnym názorom, vysloveným v predmetnom uznesení a rozhodnutie odôvodniť tak, aby malo náležitosti v súlade s citovaným ustanovením, aby bolo preskúmateľné pre strany sporu a pre prípadné opravné konanie. Následne pokračoval v konaní v intenciách odvolacieho súdu, vykonal konkretizované dokazovanie, poukázal na vyjadrenie žalobcu, ktorý zobral žalobu čiastočne (v rozsahu 208 348,29 €) späť, keď naďalej trval na žalobe v rozsahu 120 539,71 € a ktorú špecifikoval. Poukázal na vyjadrenie žalovaného, ktorý s čiastočným späťvzatím súhlasil a v prevyšujúcej časti navrhol žalobu zamietnuť z uvedených dôvodov. V časti, v ktorej zobral žalobca žalobu späť, konanie zastavil a rozhodol o náhrade trov konania. Dospel potom k záveru o čiastočnej opodstatnenosti žaloby v rozsahu 6 027,62 € titulom ušlého nájomného, a preto v zostávajúcej

časti žalobu zamietol. Proti jeho rozhodnutiu podal odvolanie - v zamietajúcej časti - žalobca a vo vyhovujúcej časti žalovaný. Odvolací súd rozsudok v zamietajúcej časti potvrdil ako vecne správny a čo sa týka vyhovujúcej časti mal za to, že súd prvej inštancie vychádzal z nesprávneho právneho názoru, ak za ušlý zisk považoval sumu, ktorú stanovil na základe zmluvných podmienok dojednaných medzi prenajímateľom Mesto Košice a nájomcom Správou majetku Mesta Košice. Z uvedených dôvodov rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcej časti zrušil a vec mu v tejto časti vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zároveň uložil prvoinštančnému súdu opätovne posúdiť nárok žalobcu na náhradu škody titulom ušlého nájomného s tým, že pri posudzovaní tohto nároku bude vychádzať z právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v zrušujúcom uznesení. V intenciách rozhodnutia odvolacieho súdu vyzval žalobcu na doplnenie dôkazov na preukázanie výšky ušlého zisku v podobe straty príjmu za prenájom nehnuteľnosti, ktorú by v požadovanom období za obvyklých okolností v danom mieste a čase získal na nájomnom podľa bežných pomerov, zodpovedajúcich platnej nájomnej zmluve, od ktorej je potrebné odpočítať čiastku, ktorú by musel na dosiahnutie tohto zisku vynaložiť, aby preukázal dôvodnosť nároku, že v predmetnom období hodlal a mal zároveň reálnu možnosť konkrétnu nehnuteľnosť za určitú čiastku prenajímať a že by sa tak pri normálnom behu nebyť protiprávneho konania žalovaného stalo. Poukázal na vyjadrenia strán sporu, na dôkazy, s ktorými sa opätovne oboznámil, keď na základe vykonaného dokazovania, hodnotiac dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliadol na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, ako aj s poukazom na závery rozhodnutia krajského súdu, ktorým bol viazaný, dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná a opodstatnená. Žalobca neunesol dôkazné bremeno, pričom poukázal aj na rozhodnutie odvolacieho súdu. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 2 CSP.

2/ Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 25. septembra 2019 sp.zn. 9 Co 54/2019 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a stranám sporu nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd dospel k záveru, že namietané odvolacie dôvody nie sú naplnené. Stotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie, že žalobca neunesol dôkazné bremeno o preukázaní nároku na náhradu škody titulom ušlého zisku, keď správne dospel k záveru, že prvý predpoklad objektívnej zodpovednosti štátu, ktorým je nesprávny úradný postup, bol naplnený, pričom poukázal na nález ÚS SR zo 14. júna 2017 sp.zn. IV. ÚS 56/07-30. Uviedol, že ďalším predpokladom pre splnenie zodpovednosti štátu v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. je preukázanie existencie škody, pričom dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu. Súd prvej inštancie v zmysle záverov vyslovených v zrušujúcom uznesení odvolacieho súdu, vyzval žalobcu na predloženie alebo navrhnutie dôkazov na preukázanie nároku na náhradu škody titulom ušlého zisku, čo žalobca neurobil, teda nesplnil dôkaznú povinnosť vo vzťahu k ním uplatňovanému nároku a z tohto dôvodu správne súd prvej inštancie žalobu zamietol. Za ušlý zisk pritom nemožno považovať len hypotetický zisk, ako sa domnieval žalobca. Odvolacie námietky, ktorými žalobca poukazoval na krivdy mu spôsobené v súvislosti s reštitučným nárokom, nemajú vplyv na dané konanie. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3/ Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca. Navrhol ho (spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie) zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie okresnému súdu. V dovolaní poukázal na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, dôvody odvolania a dôvody rozhodnutia krajského súdu. Namietal, že rozsudok súdu druhej inštancie je zmätočný a podľa jeho názoru mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý súdny proces podľa § 420 ods. 1 písm. f/ CSP. Ďalej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP) a písm. c/ CSP, resp. judikatúra v tejto právnej veci jestvuje jediná v podobe ako ju súd vyššej inštancie v rozsudku uviedol, avšak so všetkou pravdepodobnosťou nemá oporu v skutkovom stave veci a ani v procesno-právnych predpisoch. Poukázal na nález ÚS SR IV. 77/02, na nárok uplatnený matkou žalobcu, konštatovanie súdov o predložení dôkazov, príslušné články ústavy a napokon namietal, že rozsudok odvolacieho súdu je ako celok arbitrárny a proti nemu nespravodlivý a že súd fakticky odmenil škodcu.

4/ Žalovaný sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

5/ Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6/ V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 ods. 1 CSP .

7/ Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť podaného dovolania v prvom rade z § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8/ Najvyšší súd vo viacerých rozhodnutiach (1Cdo/64/2019, 2Cdo/301/2018, 3Cdo/258/2019, 4Cdo/75/2019, 7Cdo/121/2018, 8Cdo/175/2018) uviedol, že podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom, (avšak) z práva na spravodlivé súdne konanie nevyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán, ktoré nemajú význam pre rozhodnutie.

9/ Výklad toho, kedy ide o nepreskúmateľnosť rozhodnutia a aké sú jej právne dôsledky z hľadiska § 420 písm. f/ CSP, podal najvyšší súd v rozhodnutiach, v ktorých odkázal na stanovisko najvyššieho súdu R 2/2016 (1Cdo/228/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/92/2018, 4Cdo/59/2017, 5Cdo/45/2018, 7Cdo/141/2017, 8Cdo/49/2017). Vysvetlil, že o vadu zmätočnosti relevantnú podľa tohto ustanovenia ide iba celkom výnimočne, napríklad vtedy, keď rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje žiadne odôvodnenie. Opakovane tiež zdôraznil, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu nemusí odpovedať na každú odvolaciu námietku; postačuje, ak odvolací súd reaguje na námietky podstatné pre rozhodnutie o odvolaní alebo nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvoinštančného rozhodnutia.

10/ V danom prípade je z napadnutého rozhodnutia dostatočne zrejmá podstata určujúcich (kľúčových) dôvodov, so zreteľom na ktoré dospel aj odvolací súd k záveru o neopodstatnenosti podanej žaloby. Odvolací súd jasne uviedol dôvody, so zreteľom na ktoré považoval za správny záver súdu prvej inštancie, že v skutkovom rámci zistenom na podklade dokazovania, dospel k správne záveru o neunesení dôkazného bremena na preukázanie vzniku zodpovednosti za škodu uplatňovanú voči žalovanému titulom ušlého zisku. Podľa názoru dovolacieho súdu je celkom nedôvodná námietka žalovaného, že rozhodnutie odvolacieho súdu nemá zákonom stanovené náležitosti, je nepreskúmateľné alebo arbitrárne.

11/ Pre úplnosť treba dodať, že najvyšší súd konštantne zastáva názor, podľa ktorého prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nezakladá nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (R 24/2017, 1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018). Vadu konania v zmysle tohto ustanovenia nezakladá ani nedostatočné zistenie skutkového (skutočného) stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017).

12/ Aj podľa názoru ústavného súdu prípadná nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu, neúplne zistený skutkový stav a nesprávne právne posúdenie veci nezakladajú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP (I. ÚS 61/2019).

13/ Z uvedených dôvodov dovolací súd uzatvára, že žalobca neopodstatnene namieta existenciu procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

14/ Dovolateľ v dovolaní namietal, že sudy oboch inštancií vec nesprávne právne posúdili a rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP). Dovolateľ však neoznačil právnu otázku riešenú odvolacím súdom, od ktorej záviselo rozhodnutie v danej veci, pri riešení ktorej by sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci však významovo nezodpovedá kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP.

15/ Navyše dovolateľ neuvádza ani žiadne rozhodnutia dovolacieho súdu (ako ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu), od ktorých sa mal krajský súd odkloniť. Obsah pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ vysvetlil najvyšší súd v judikáte R 71/2018. Konštatoval tiež, že ak je prípustnosť dovolania vyvodzovaná z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je na dovolateľovi, aby ním tvrdený odklon doložil bližšou konkretizáciou rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré naplňa pojem ustálená prax dovolacieho súdu (R 83/2018, 1Cdo/206/2016, 2Cdo/203/2016, 3Cdo/27/2017, 4Cdo/95/2017, 6Cdo/27/2017, 6Cdo/35/2017, 7Cdo/7/2018). Sama kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorej otázky, významovo nezodpovedá § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Najvyšší súd nemôže posudzovať všetky procesnoprávne a hmotnoprávne otázky, ktoré pred ním skúmali a riešili prvoinštančný a odvolací súd (2Cdo/167/2017, 3Cdo/235/2016, 5Cdo/13/2018, 7Cdo/114/2018, 8Cdo/78/2017). Nie je ani oprávnený z vlastnej iniciatívy vyhľadávať všetky rozhodnutia dovolacieho súdu, týkajúce sa danej problematiky a následne posudzovať, či sa odvolací súd odklonil od názorov v nich vyjadrených; inak by totiž uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum, priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382 a tiež 3Cdo/28/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/50/2017, 8Cdo/78/2017). Tieto právne náhľady najvyššieho súdu považuje ústavný súd za „ústavne udržateľné“ (I. ÚS 296/2019).

16/ Z uvedených dôvodov najvyšší súd dovolanie žalobcu odmietol (§ 447 písm. c/, f/ CSP).

17/ O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 451 ods. 3 CSP.

18/ Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.